

Ve sporu o vyklizení pronajaté místnosti ocenil žalobce předmět sporu na 300 Kč. Žalovaný vnesl mezitímní určovací návrh, »by bylo zjištěno, že mezi stranami existuje po právu nájemní smlouva na dobu šesti let«, a ocenil zájem na určení na 600 Kč. Procesní soud první stolice mezitímním rozsudkem zamítl mezitímní určovací návrh. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, dále jednal a znovu rozhodl.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, nehledě k důvodu, pro který zrušil mezitímní rozsudek prvního soudu, o odvolání žalovaného znovu rozhodl. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

V hlavní věci jde o žalobu o vyklizení místnosti pronajaté žalovanému, při čemž žalobce ocenil předmět sporu (§ 56 druhý odstavec j. n.) na 300 Kč, tedy jako věc bagatelní podle §§ 448 a d. c. ř. s., který platí také v nájemních sporech (rozh. čís. 10.562 a 10.577 sb. n. s.). Žalovaný — aniž se byl bránil námitkou podcenění hodnoty předmětu sporu — učinil při prvním ústním jednání mezitímní určovací návrh podle §§ 236 a 259 druhý odstavec c. ř. s., »aby bylo zjištěno, že mezi stranami existuje po právu nájemní smlouva na dobu šesti let« — a ocenil zájem na určení částkou 600 Kč. V takovém případě určují se řízení i opravné prostředky zvlášť pro žalobu a zvlášť pro určovací návrh podle výše částky, na kterou byl zájem na určení oceněn (rozh. 2600 a 8517 sb. n. s. a jud. býv. nejv. soudu ve Vídni čís. 255 uveřejněný ve sbírce Nowakově pod čís. 1833).

Čís. 13009.

Přípustnost pořadu práva pro žalobu, již se dědic domáhá na druhém dědici zaplacení (části) peněz, jež prý má žalovaný bezdůvodně v držení a měl již v době úmrtí zůstavitelova a jež zamlčel při projednávání pozůstalosti, takže nebyly pojaty do pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1933, R II 431/33.)

Pozůstalostní řízení po Zikmundu Sch-ovi bylo skončeno na základě dědické dohody a dědicům byla vydána odevzdací listina. Do pozůstalosti nebylo pojato 84.000 Kč, o něž jde v souzeném sporu. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se jeden z dědiců na dědičce zaplacení 16.800 Kč, tvrdě, že žalovaná měla v den zůstavitelova úmrtí v držení 84.000 Kč, kterážto částka nebyla pojata do pozůstalosti, pročež je žalovaná povinna zaplatiti žalobci pětinu na něho vypadající. K námitce nepřipustnosti pořadu práva soud první stolice žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. Důvody: Žalovaná opodstatňovala námitku nepřipustnosti pořadu práva jednak tím, že se dědicové pro případ neshod při projednání pozůsta-

losti podrobili výroku rozhodčího soudu, jednak tím, že žalobci přísluší jen cesta, upravená nesporným řízením ohledně jmění dodatečně najevo vyšlého. Napadené usnesení zabývalo se námitkou jen, pokud je odůvodňována názorem, že žalobce měl nastoupiti cestu nespornou. Podle přednesu stran jest pokládati za nesporné, že pozůstalost po jejich otci byla projednána na základě dědické dohody. Žalovaná k tomu dodala, že pozůstalostní jmění bylo podle této dědické dohody odevzdáno Josefu Sch-ovi, který převzal placení dluhů pozůstalostních a vyplacení podílů ostatním sourozencům. Žalobce se nevyjadřuje, je-li tomu tak čili nic. Kdo se k pozůstalosti přihlásil a jak bylo pozůstalostní jmění zjištěno, z tvrzení stran zřejmě není, avšak to jest nesporné, že pozůstalost byla již odevzdána a pravoplatně ukončena. Žalobce tvrdí, že je tu jmění, které dodatečně vyšlo najevo a že mu jako dědici patří podíl na něho připadající. Žalovaná popírá jsoucnost takového jmění. Jest tu tedy nesouhlas mezi dědici v tom, zda tu takové jmění jest čili nic. Nesporné řízení neposkytuje pozůstalostnímu soudu prostředky, by spornost tohoto prý dodatečně najevo vyšlého jmění rozřešil, neboť ani nemůže žalované ukládati, aby vyúčtovala o výnosu podniku, který podle tvrzení žalobcova spravovala, ani jí nemůže ukládati vyjevovací přísahu o jsoucnosti tohoto jmění. Nemohl by tedy ani, kdyby žalobce ohledně tohoto jmění navrhl řízení podle § 179 nesp. říz., návrhu tomu vyhověti, neboť je sporné, zda takové jmění tu je, a musel by stejně poukázati účastníky na pořad práva, kterýž postup napadené usnesení také připouští poukazujíc k ustanovení § 2 nesp. zák. Mohl tedy žalobce voliti jen pořad práva. Otázka však, zda je vhodný způsob žalobcem zvolený, či snad onen naznačený v čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s., nebyla ve sporu nadhozena a rekursnímu soudu ji nelze řešiti, tak jako všechny ostatní již uplatňované námitky strany žalované. Jest proto přisvědčiti stížnosti, že věc byla nesprávně posouzena po stránce právní, když byla námitka nepřipustnosti pořadu práva uznána za opodstatněnou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Jde o otázku, je-li věc, o niž jde, řešiti v řízení sporném či v řízení nesporném. Rozhodl-li rekursní soud, že jest věc řešiti v řízení sporném, jest s názorem jeho souhlasiti a neobstojí žádná z námitek dovolacím rekurssem uplatňovaných. Podle § 41 j. n. děje se zkoumání příslušnosti soudem z úřední povinnosti a to v občanských rozepřích na základě údajů žalobcových. Podle těchto údajů domáhá se žalobce jako dědic po svém otci na žalované zaplacení 16.800 Kč s přísl., kterou má tato bezdůvodně v držení a měla ji také v den úmrtí zůstavitelova a kterou zamlčela při projednávání pozůstalosti, takže nebyla pojata do pozůstalosti, t. j. nebyla uvedena v místopřísežném seznání jmění. Jest tudíž jádrem sporu otázka, zda jest žalovaná povinna zaplatiti žalobci uvedenou částku, neboť žalobní žádání zní jen na zaplacení uvedené částky žalovanou žalobci. Rozřešiti otázku tu lze však jen pořadem práva, neboť jde mezi stranami zřejmě o právní poměr soukromého práva, který

lze, pokud zákon sám neurčuje pro něj řízení mimosporné, uplatnití podle doslovu § 1 zákona čís. 100/1931 sb. z. a n. jen pořadem práva. Výjimku tuto ve prospěch řízení nesporného nelze pak pro případ, o nějž jde, vyčísti ani z ustanovení § 20 a násl. nesp. říz. Žalovaná ovšem popírá, jak uvádí v dovolacím rekursu, že by mohl žalobce sporem domáhati se na ní vydání části jmění dodatečně najevo vyšlého, aniž by předem bylo v pozůstalostním řízení, tudíž nespornou cestou zjištěno, zdali takové jmění, pak-li pozůstává, musí býti zařazeno do pozůstalosti a zda žalobce má též na část a kterou část nárok, a usuzuje, že žalobce se může jen nespornou cestou domáhati takového případného jmění z pozůstalosti. Leč výtky tyto a s nimi související poukaz žalované na různá rozhodnutí býv. víd. nejvyššího soudu a rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 23. března 1920 č. Rv I 109/20 týkají se v podstatě jen otázky oprávnění ke sporu ať žalobce neb žalované, se kterou se nelze tuto zabývat, ale nevyvracejí názor, že k řešení otázky vyjádřené v žalobním žádání rozhodném pro posouzení věci, jest příslušným jen sporný soudce, jak správně vystihl rekursní soud. Tomu nebrání ani okolnost vytýkaná dovolacím rekurssem, že má soud podle § 179 nesp. říz., najde-li se po odevzdání pozůstalosti nové do pozůstalosti patřící jmění, provésti ohledně něho potřebné úřední jednání a zejména učiniti opatření k zapravení nebo zajištění zákonných poplatků. Neboť jde zase jen o otázku, může-li žalobní žádání, tak jak bylo učiněno, obstáti po právu čili nic vzhledem k ustanovení § 179 nesp. pat., kteroužto otázku může rozřešiti zase jen sporný soudce. Na sporném soudci ovšem bude, aby, hledě k citovanému zákonnému ustanovení, okolnost, že tu nově se vyskytnuvší jmění pozůstalostní jest, soudci nespornému oznámil.

Čís. 13010.

Pojišťovací smlouva.

Ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek o vázanosti úmluv odchylných od podmínek na písemnou formu nelze vykládati tak, že by jen ústně umluvené podmínky mezi pojistníkem a oprávněným zmocněncem pojišťovny byly neplatné, kdežto písemně stvrzený výsledek úmluvy založený na ústně smluvených podmínkách by zůstal v platnosti. Oněch smluvních ustanovení nelze použiti v případech, kde za pojišťovnu jedná oprávněný její zmocněnec, byť i šlo o úmluvy odchylné od pojišťovacích podmínek, a lze jich použiti jen, jednala-li za pojišťovnu osoba nevybavená plnou mocí a předložila-li pojišťovně jen písemně, jednajícimi osobami stvrzené prohlášení konečného výsledku dohody.

Disponenta pojišťovny jest podle § 47 obch. zák. pokládati za oprávněného zmocněnce k uzavření mimosoudního smíru.

Vázanost na písemnou formu může se vztahovati jen na nároky budoucně z pojišťovací smlouvy vznikající, nikoliv na nároky již povstalé.